

Warszawa, 10 lutego 2010 roku

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZEW/500/8-1/2010/ESn

**Pani
Ewa Kopacz
Minister Zdrowia**

Szanowna Pani Minister,

poruszony doniesieniami mediów na temat złych warunków higieniczno-sanitarnych, panujących w niektórych szkołach, pragnę zainteresować Panią Minister tym problemem. Zapewnienie odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych w budynkach użyteczności publicznej, przeznaczonych na potrzeby oświaty, jest niezbędne z punktu widzenia bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży.

Jak wynika z danych, udostępnionych mi przez Głównego Inspektora Sanitarnego, w aż 52 szkołach w kraju funkcjonują tzw. ustępy zewnętrzne. Przepisy § 87 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.), dopuszczają sytuowanie ustępów publicznych na terenach nieskanalizowanych – budynki wolnostojące ze szczelnymi zbiornikami nieczystości – warunkując jednak takie rozwiązanie spełnieniem wymagań, określonych w § 85 tego rozporządzenia. Ponadto przepis § 5 ust. 7 pkt 1 i 2 ustawy z 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572

z późn. zm.) stanowi, iż „do zadań organu prowadzącego szkołę lub placówkę należy w szczególności:

- 1) zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki;
- 2) wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych w tym zakresie”.

Tak sformułowany zapis zobowiązuje więc organy prowadzące do zapewnienia szkole lub placówce odpowiednich warunków działalności. Na cel ten organy prowadzące są zobowiązane zapewnić odpowiednie środki finansowe. Zaniedbania w tej kwestii – ze względu na możliwość wystąpienia różnorodnych czynników chorobotwórczych – mogą natomiast, w mojej opinii, stanowić poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży z nich korzystających.

W związku z powyższym – na podstawie art. 10 ust. 2 i art. 10a ust. 1 ustawy z 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.) – zwracam się do Pani Minister o zajęcie stanowiska w sprawie przedstawionego problemu oraz o przeprowadzenie kompleksowej kontroli ww. szkół przez Głównego Inspektora Sanitarnego (przy udziale pracowników Biura Rzecznika Praw Dziecka) w celu ustalenia, czy spełniają one wymogi higieniczno-sanitarne, określone stosownymi przepisami.

z wyrazami szacunku
Marek Jankowski

Warszawa, dn. 2010 -02- 19

GŁÓWNY INSPEKTOR SANITARNY
Andrzej Wojtyła

GIS-ZP-076-5/WO/10-

Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka

Konarski Paweł Ministre ;

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 lutego 2010 r. uprzejmie informuję, że Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS) w ramach sprawowanego nadzoru nad warunkami higieniczno - sanitarnymi, zgodnie z zapisami ustawy o PIS na bieżąco kontroluje stan sanitarny placówek oświatowo - wychowawczych.

Corocznie wojewódzcy (16) i powiatowi (318) inspektorzy sanitarni przedstawiają organom założycielskim ocenę stanu sanitarnego m. in. w tych placówkach.

Według stanu na 31 grudnia 2009 roku w kraju 45 szkół i placówek funkcjonowało z zewnętrznymi ustępami, z których korzystało 7.157 dzieci i młodzieży. Część tych sanitariatów jest w po remontach, z ogrzewaniem, ciepłą bieżącą wodą, wyłożone glazurą i terakotą, wyposażona w środki czystości z odpowiednią liczbą umywalk i oczek ustępowych, o zadawalającym standardzie.

Ze względu na niski standard niektórych budynków i sanitariatów samorządy terytorialne planują likwidację ustępów zewnętrznych:

- w 2010 roku - w 9 placówkach,
- w 2011 roku - w 4 placówkach,
- w 2012 roku - w 1 placówce,
- w 2013 roku - w 3 placówkach,
- w 2015 roku - w 1 placówce.

Planowane są również remonty i modernizacje istniejących ustępów zewnętrznych w placówkach, w których nie jest możliwa ich likwidacja.

2

W placówkach, w których warunki są nieodpowiednie Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wydali decyzje administracyjne nakazujące zapewnienie właściwych warunków higieniczno - sanitarnych.

Ponadto pragnę podkreślić, iż PIS nie ma możliwości prawnej nakazania likwidacji ustępów zewnętrznych w placówkach wybudowanych przed 2002 rokiem - do tych placówek zgodnie z § 2 nie stosuje się rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.).

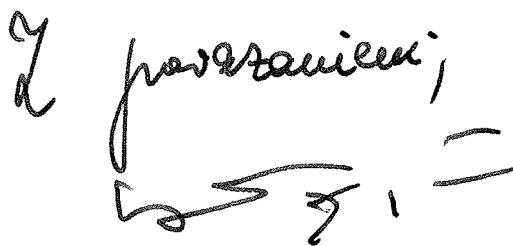
Państwowi wojewódzcy i powiatowi inspektorzy sanitarni zostali zobligowani do nasilenia współpracy z organami założycielskimi szkół i placówek, szczególnie ze wskazaniem ważnych obszarów (np. warunki do utrzymania higieny osobistej), w których należy podjąć działania zmierzające do zmiany istniejącego stanu.

Jeśli chodzi o wspólne kontrole w/w placówek oświatowo - wychowawczych (ze względu na 1. osobową obsadę w Departamencie Zdrowia Publicznego, Wydziale Higieny Dzieci i Młodzieży GIS) proponuję wspólne kontrole z pracownikami jednostek PIS w terenie.

Ze swej strony deklaruję pomoc organizacyjną w ustalaniu z poszczególnymi państwowymi wojewódzkimi i powiatowymi inspektorami sanitarnymi kontroli na podstawie ustalonego przez Pana Ministra harmonogramu.

W tym zakresie współpracować będzie z Panem Ministrem Pani Elżbieta Łata - Dyrektor Departamentu Zdrowia Publicznego i Promocji Zdrowia tel. 536 14 47; fax. 536 14 52, e-mail: e.lata@gis.gov.pl

W załączeniu przekazuję wykaz placówek posiadających ustępy zewnętrzne z krótkim opisem i planowanymi działaniami.

Andrzej Wojtyła

Wykaz szkół i placówek posiadających ustępy zewnętrzne wg stanu na 31 grudnia 2009 roku.

Liczba wszystkich szkół i placówek	województwo	Liczba szkół w woj.	PSSE	nazwa placówki	adres	liczba uczniów	Krótką charakterystyka placówki i planowane działania zmierzające do poprawy sytuacji(terminy)
1.	dolnośląskie	1.	Kłodzko	Szkoła Podstawowa w Szalejewie Górnym	Szalejów Górny 125	54	Placówka posiada sanitariaty zewnętrzne skanalizowane w oddzielnym budynku – murowanym, ogrzewanym, oświetlonym światłem elektrycznym i naturalnym, wyposażone prawidłowo w ciepłą bieżącą wodę, papier do wycierania rąk, papier toaletowy. Brak łącznika, którym dzieci przechodziłyby z budynku szkoły do budynku sanitariatów. Aby zapewnić prawidłowe warunki pobytu dzieci w szkole. Gmina Kłodzko rozpoczęła w 2009 roku budowę nowej szkoły. Zakończenie budowy przewidziano w 2011 roku (zgodnie z uchwałą Rady Gminy 215/V/2008 z dnia 17.10.2008 likwidacja szkoły przewidziana jest na dzień 31.08.2011r.). Planowany termin rozpoczęcia nauki przez dzieci w nowym budynku szkolnym– 01.09.2011r.
2.		2.	Złotoryja	Szkoła Podstawowa w Rokitnicy	Rokitnica , 58-500 Złotoryja	64	Ustępy zewnętrzne zlokalizowane są w budynku wolnostojącym w odległości ok. 15 m. od budynku szkolnego, ogrzewane elektrycznie na opał olejowy. Woda bieżąca zimna, ciepła do mycia rąk. Środki czystości zapewnione. Standard dostępności do urządzeń sanitarnych zachowany. Nie planuje się likwidacji opisywanych ustępów z uwagi na właściwy stan sanitarno-techniczny budynku zewnętrznego oraz braku alternatywy utworzenia węzłów sanitarnych w budynku szkolnym.

3.	kujawsko - pomorskie	1.	Golub-Dobrzyń	Szkoła Podstawowa Nr 1	ul. Zamkowa 19, 87-400 Golub-Dobrzyń	271	Szkoła mieści się w dwóch oddalonych od siebie budynkach. Przy jednym budynku są sanitariaty zewnętrzne skanalizowane, bez ciepłej bieżącej wody. PPIS w celu poprawy warunków wydał decyzję administracyjną dotyczącą zapewnienia właściwych warunków do mycia rąk i ciepłej bieżącej wody. Termin realizacji do 31.08.2010 roku. Przyczyna funkcjonowania placówki z zewnętrznymi ustępami to uwarunkowania architektoniczne. Placówka znajduje się centrum miasta w zwartej zabudowie, zajmowany budynek jest zabytkiem.
4.		2.	Golub-Dobrzyń	Zespół Szkół	ul. Kilińskiego 31, 87-400 Golub-Dobrzyń	490	Placówka posiada sanitariaty zewnętrzne skanalizowane z ciepłą bieżącą wodą. Przyczyna funkcjonowania placówki z zewnętrznymi ustępami to uwarunkowania architektoniczne. Placówka znajduje się centrum miasta w zwartej zabudowie, dodatkowo zajmowany budynek to zabytek. W 2009 roku Urząd Miasta w Golubiu – Dobrzyniu przekazał nieodpłatnie działkę dla Starostwa w celu budowy nowego budynku na potrzeby Zespołu Szkół Nr 2 W bieżącym roku powinna rozpocząć się budowa, przewidywany czas budowy 2 lata (2013)
5.		3.	Toruń	Szkoła Podstawowa w Przysieku	ul. Leśna 1, 87- 134 Zławieś Wielka	122	Toalety w budynku murowanym, dostawionym do głównego budynku szkoły - możliwość korzystania tylko po wyjściu na zewnątrz. Sanitariaty skanalizowane i ogrzewane. Ściany i podłogi wyłożone glazurą i terakotą, dostęp do ciepłej bieżącej wody, zapewniono właściwe zaopatrzenie w środki do utrzymania higieny osobistej uczniów. Ze względów technicznych brak możliwości bezpośredniego połączenia z budynkiem głównym.
6.		4.		Szkoła Podstawowa	ul. Hallera 21, 87–140 Chełmża	362	Sanitariaty przeznaczone dla uczniów znajdują się w 2 budynkach. W budynku głównym pomieszczenia sanitarne są usytuowane w kondygnacji piwnicznej z wejściem zewnętrznym. Obecnie uruchomiono wejście wewnętrzne do 1 z tych pomieszczeń. Wszystkie sanitariaty są skanalizowane, z instalacją ciepłej i zimnej wody użytkowej, ogrzewane. Wyposażenie do utrzymania higieny osobistej właściwe. Planowana jest modernizacja pomieszczeń z wymianą wyposażenia do 2011 r.

7.		5.	Wąbrzeźno	Szkoła Podstawowa	Myśliwiec gm. Wąbrzeźno	124	Szkoła posiada ustępy zewnętrzne i wewnątrz budynku. Sanitariaty zewnętrzne umieszczone są w budynku wolnostojącym oddalonym od szkoły ok.25 m, przejście przez plac rekreacyjny sąsiadujący z boiskiem. Sanitariaty są we właściwym stanie sanitarno-higienicznym, ściany wyłożone płytkami ceramicznymi, czystość bieżąca zachowana. Rozbudowa szkoły wiąże się z dużym nakładem finansowym, dlatego, jak wyjaśniają władze gminne w najbliższym czasie nie jest planowana rozbudowa.
8.		6.	Wąbrzeźno	Zespół Szkół Zawodowych	ul. Królowej Jadwigi 6, 87-200 Wąbrzeźno	588	Zespół zajmuje pomieszczenia w 2 budynkach. Przy jednym z nich znajdują się ustępy zewnętrzne. Sanitariaty są we właściwym stanie sanitarno-higienicznym.
9.	lubelskie	1.	Hrubieszów	Szkoła Podstawowa w Ubrodowicach z klasami I-III	Ubrodowice 57 22-500 Hrubieszów,	5	Szkoła prowadzona przez osobę fizyczną, która jednocześnie pełni funkcję dyrektora. Szkoła mieści się w budynku przedwojennym, drewnianym, parterowym, budowanym na cele szkoły, podzielonym na część prywatną i część szkolną (z osobnymi wejściami). Obiekt podłączony do gminnego wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę, skanalizowany w części prywatnej (mieszkalnej). W pokoju nauczycielskim zamontowano punkt mycia rąk z doprowadzoną bieżącą zimną i ciepłą wodą. Ubikacje zewnętrzne (murowane) w dobrym stanie technicznym, po jednym oczku ustępowym z deską sedesową z podziałem na dziewczęta i chłopców oraz jedno oczko ustępowe dla personelu. Doły kloaczne nieprzepuszczalne (z ustawionymi wewnątrz pojemnikami plastikowymi systematycznie opróżnianymi), wyposażone w papier toaletowy, dezynfekowane na bieżąco, nieprzepełnione, utrzymane czysto. Korzystanie z ubikacji przez uczniów odbywa się pod nadzorem nauczyciela. W klasie urządzono kącik czystości oraz zapewniono uczniom wodę do mycia rąk w umywalce szafkowej. Placówka z klasami I-III, w której zajęcia odbywają się 4-5 godz. dziennie, budynek zadbane, utrzymany w należytym stanie sanitarno-technicznym. Wystosowano pismo interwencyjne do dyrektora szkoły nt. poprawy warunków pobytu dzieci w placówce (dot. zapewnienia bieżącej wody oraz ubikacji wewnętrznych). Otrzymano informacje od dyrektora szkoły, że ze względu na zmniejszającą się liczbę uczniów w roku szkolnym 2010/2011 planuje zamknięcie placówki od 01.09.2010r.

10.		2.		Szkoła Filialna w Chyżowicach	22-510 Uchanie	18	Budynek przedwojenny, drewniany, parterowy, budowany na cele szkoły. Obiekt podłączony do własnego ujęcia wody, skanalizowany. W jednej sali lekcyjnej i w szatni zamontowano punkty mycia rąk z doprowadzoną bieżącą zimną i ciepłą wodą, wyposażone w dostateczną ilość mydła w płynie oraz ręczniki jednorazowego użytku. Ubikacje zewnętrzne, murowane w dobrym stanie technicznym, po jednym oczku ustępowym z podziałem na płeć wspólnie z personelem. Doły kloaczne nieprzepuszczalne, nieprzepełnione (z wpuszczonymi w głąb ziemi beczkami) wyposażone w papier toaletowy, dezynfekowane na bieżąco. Korzystanie z ubikacji przez uczniów odbywa się pod nadzorem nauczyciela. Placówka z kl. I-III, w której zajęcia odbywają się 4-5 godz. dziennie, budynek zadbany, utrzymany w należytym stanie sanit.-tech. Wystosowano pismo interwencyjne do dyrektora szkoły oraz Wójta Gminy Uchanie - z uzyskanych informacji wynika, że przewidziana jest w okresie wakacji modernizacja budynku w części szatni, w której planuje się zlokalizowanie ubikacji wewnętrznej.
11.		3.	Łuków	Zespół Szkół	Tuchowicz 45, 21-421 Tuchowicz	189	Budynek z roku 1927, murowany, I-piętrowy, nieprzystosowany. Ze względu na nieskanalizowanie terenu, placówka posiada sanitariaty zewnętrzne (murowane). Ilość oczek ustępowych - 5. Z sanitariatów zewnętrznych korzystają również nauczyciele. Do budynku podłączona jest zimna woda (w 3 umywalkach). Do 2 umywalek podłączone są przepływowe ogrzewacze wody (umywalki dostępne dla uczniów). Placówka posiada własne szambo. Obecnie budowany jest kompleks dydaktyczny, planowany termin zakończenia 1.09.2013r. Kącik czystości zapewniony w szatni.
12.	4.	Szkoła Filialna w Celinach Tuchowickich		Celiny Tuchowickie 86, 21-421 Tuchowicz	17	Budynek parterowy, z wodą bieżącą zimną, odprowadzenie ścieków do szamba, pomieszczenia ogrzewane piecami kaflowymi, sanitariaty zewnętrzne, murowane. Szkoła zostanie zlikwidowana w chwili oddania do użytku nowego budynku szkolnego Zespołu Szkół w Tuchowiczu, tj. w roku 2013. Ilość oczek 3 dla dziewcząt, chłopców i dla personelu. Teren działki nieskanalizowany.	
13.	5.	Parczew		Dom Kultury	Kolano, 21-205 Jabłoń	30	Obecnie budynek jest w rozbudowie. W dobudowanej części przewidziane są ubikacje wewnętrzne. Zakończenie rozbudowy przewidziane jest na miesiąc czerwiec 2010r.

14.		6.	Ryki	Zespół Placówek Oświatowych	Rososz 144 08-500 Ryki	136	Placówka mieści się w 3 budynkach (w tym 2 zabytkowe dworki). Wszystkie budynki są podłączone do wodociągu. Tylko jeden budynek posiada ubikacje wewnętrzne. 2 budynki nie posiadają ubikacji wewnętrznych-tą rolę pełni ogrzewany kontener sanitarny z doprowadzoną bieżącą ciepłą i zimną wodą z wydzielonymi kabinami dla dziewcząt i chłopców. Planowana jest budowa nowego budynku szkoły: rozpoczęcie prac ziemnych i budowy szkoły-wiosna 2010r.; zakończenie prac-wiosna 2011 r.
15.		7.		Szkoła Podstawowa w Radecznicy, Filia w Podlesiu Dużym	Podlesie Duże, 22-463 Radecznicza	9	Szkoła mieści się w budynku drewnianym, parterowym, podłączonym do wodociągu publicznego. Brak kanalizacji. Ogrzewanie piecowe. Ustępy murowane, zewnętrzne. Rada Gminy podjęła uchwałę o likwidacji placówki z dniem 01.09.2010 r.
16.		8.	Zamość	Szkoła Podstawowa w Kotlicach, Filia w Koniuchach	Koniuchy, 22-455 Miączyn	14	Szkoła mieści się w budynku drewnianym, parterowym, przedwojennym. Budynek podłączony do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Ogrzewanie elektryczne. Umywalnia zorganizowana w korytarzu, woda bieżąca tylko zimna. Z uwagi na zmniejszającą się liczbę dzieci placówka przewidziana do likwidacji. Rada Gminy do końca lutego br ma podjąć decyzję dotyczącą dalszego funkcjonowania placówki.
17.	lubuskie	1.	Krosno Odrzańskie	Szkoła Podstawowa	Kosierz 40 66-627 Bobrowice	57	Ustępy zewnętrzne murowane, posiadające bieżącą zimną i ciepłą wodę oraz kanalizację i CO na opał stały. Brak łącznika z budynkiem szkoły.
18.		2.	Żary	Szkoła Podstawowa nr 2	Lubsko ul. Niepodległości 2	372	Pomieszczenia sanitarne dla uczniów zlokalizowane są w osobnym budynku, do którego jedynym dojściem jest plac szkolny. W pomieszczeniach brak jest jakiegokolwiek wentylacji i możliwości wietrzenia (brak okien). Urządzenia i armatura sanitarna zniszczona. W 2005r. wystawiono decyzję w celu doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń sanitarnych dla uczniów. W grudniu 2006r. odbył się przetarg na projekt łącznika, w którym będą zlokalizowane ubikacje wewnętrzne. Procedury związane z wykonaniem projektu, uzgodnień oraz pozyskaniem środków spowodowały opóźnienia. Wg oświadczenia dyrektora obecnie trwa zbieranie dokumentacji do przetargu na wykonanie prac budowlanych, które powinny być zakończone do 30.X.2010r.
19.	mazowieckie	1.	Mława	Szkoła Podstawowa	Proszków 06-550 Sześć	62	Szkoła przewidziana do modernizacji w latach 2010-2015 w ramach funduszy pozyskanych z budżetu Unii Europejskiej.

20.		2.	Pułtusk	Szkoła Podstawowa	Psary 07-215 Obryte	46	Z informacji uzyskanych od dyrektora szkoły i wójta gminy - placówka ma zostać rozbudowana o część sanitarną. Termin realizacji nieokreślony.
21.		3.		Zespół Wychowania Przedszkolnego	Alojzów 27-100 Iłża	13	Wydana decyzja z terminem realizacji do 20.08.2012 r. w sprawie zapewnienia dla potrzeb przedszkola pomieszczeń sanitarnych wewnątrz budynku
22.		4.	Radom	Szkoła Podstawowa	Alojzów 27-100 Iłża	20	Jeśli do 20.08 2012 r. nie będą zapewnione sanitariaty wewnątrz budynku, stowarzyszenie prowadzące placówkę - "Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Alojzów i okolic Kajetanów 1 gmina Iłża" - zobowiązuje się do postawienia nowego budynku dla potrzeb szkoły i zespołu wychowania przedszkolnego.
23.		5.	Zwoleń	Szkoła Podstawowa	Niedarczów 1 26-713 Kazanów	28	W roku 2010 zaplanowana modernizacja budynku szkolnego, w tym zapewnienie wewnętrznych sanitariatów.
24.	opolskie	1.	Prudnik	Publiczna Szkoła Podstawowa	Pogórze 162 48-220 Łącznik	56	Budynek, w którym mieszczą się sanitariaty zewnętrzne zlokalizowany jest obok szkoły. Sanitariaty posiadają prawidłowy stan sanitarno-techniczny, są skanalizowane, ogrzewane, zaopatrzone w bieżącą ciepłą wodę. Ze względów technicznych brak jest możliwości połączenia sanitariatów z budynkiem szkoły lub utworzenia ich wewnątrz obiektu.
25.	pomorskie	1.	Tczew	Szkoła Podstawowa	83-123 Piaseczno, gmina Gniew	106	W placówce zajęcia trwają od godz. 8.00-14.45, warunki lokalowe są niewystarczające i nie pozwalają na rozbudowę sanitariatów wewnątrz budynku. Wybudowane nowe sanitariaty zewnętrzne zlokalizowane są w osobnym, murowanym budynku i spełniają standardy sanitarno - higieniczne. Zapewniono oddzielne kabiny dla dziewcząt i chłopców, ściany i posadzki wyłożone zostały kafelkami, podłączono bieżącą wodę ciepłą i zimną oraz zapewniono środki higieniczne.
26.		2.	Słupsk	Zespół Szkół	76-248 Dębница Kaszubska	428	Zajęcia w placówce szkolnej trwają od godz 7.30 -15.25, budynek szkoły piętrowy, adaptowany na cele szkoły w 1945 roku murowany (czerwona cegła), stolarka okienna-drzwiowa w dobrym stanie, kanalizacja centralna, ogrzewanie pomieszczeń - kotłownia własna. Toalety zewnętrzne mieszczą się w nowo wybudowanym budynku, ogrzewanym, skanalizowanym, podłogi łatwe do utrzymania czystości(kafelki, w odległości 10m od szkoły. Toalety są wyposażone w ciepłą wodę, zaopatrzone w środki do utrzymania higieny osobistej.

27.	świętokrzyskie	1.	Kielce	Szkoła Podstawowa Nr 4	Kielce, ul. Warszawska 340	116	Szkoła posiada sanitariaty zewnętrzne skanalizowane typu kontenerowego, ogrzewane grzejnikami elektrycznymi. Na potrzeby dziewczynek udostępniono 2 kabiny ustępowe i 2 umywalki. Na potrzeby chłopców udostępniono 3 kabiny ustępowe, 2 pisuary, 2 umywalki. Na potrzeby personelu szkoły udostępniono jedną kabinę ustępową w części kontenerów przeznaczonych dla dziewcząt. Sanitariaty zaopatrzone w ciepłą bieżącą wodę, mydło w płynie, ręczniki jednorazowego użytku, papier toaletowy. Na rok 2010 przewidziane jest zakończenie fazy projektowania nowego budynku szkolnego wraz z przedszkolem, natomiast rozpoczęcie budowy przewidziane jest na 2011r.
28.		2.	Ostrowiec Świętokrzyski	Publiczna Szkoła Podstawowa	Nowy Skoszyn, 27-425 Waśniów	65	Szkoła posiada wolnostojące szalety, oddzielne dla personelu, chłopców, dziewcząt. W klasach urządzone są kąpiki z wodą, mydłem, papierem toaletowym, ręcznikami jednorazowymi. Woda bieżąca z wodociągu publicznego doprowadzona do 1 pomieszczenia (1 kran) w styczniu 2004r. PPIS w Ostrowcu Św. wydał decyzję dot. dostosowania ustępów do wymogów zgodnie z przepisami, celem uzyskania prawidłowych warunków higieniczno-sanitarnych z terminem 31.08.2009r. Budynek szkolny wpisany jest do rejestru konserwatora wojewódzkiego zabytków. Trwają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem, termin decyzji przesunięto do 31.12.2012r
29.		3.	Końskie	Szkoła Podstawowa	Bedlno, 26-200 Końskie	42	Placówka mieści się w budynku parterowym, murowanym w części drewnianym. Sale lekcyjne w amfiladzie, ogrzewane piecami kaflowymi, urządzone kąpiki czystości, brak szatni, pomieszczeń do WF. Woda bieżąca doprowadzona do jednego punktu, jest szambo. Zewnętrzne ustępy typu tureckiego w dobrym stanie technicznym bez bieżącej wody. Rada Miejska w Końskich podjęła uchwałę o zamiarze zlikwidowania szkół podstawowych w Bedlnie i Grabkowie.
30.		4.		Szkoła Podstawowa	Mnin, ul. Kościelna 38, 26-234 Słupia	49	Placówka mieści się w budynku piętrowym, drewnianym, bez wentylacji grawitacyjnej. Sale lekcyjne ogrzewane piecami kaflowymi, urządzone kąpiki czystości, brak szatni, pomieszczeń do WF. Woda bieżąca doprowadzona do jednego punktu, brak kanalizacji. Zewnętrzne ustępy typu tureckiego bez bieżącej wody. Trwa budowa nowego budynku szkoły, część dydaktyczna w stanie surowym zamkniętym.

31.	wielkopolskie	1.	Gniezno	Szkoła Podstawowa nr 2	ul. I Maja 11 62-240 Trzemeszno	230	Wydano decyzję administracyjną dot. generalnego remontu szkoły w tym również sanitariatów. Dyrektor zaplanował przeniesienie sanitariatów do budynku głównego. Termin likwidacji - 20.08.2010r.
32.		2.		II Liceum Ogólnokształcące	ul. Łubieńskiego 3/5 62-200 Gniezno	266	Brak możliwości lokalowych i technicznych zmiany usytuowania sanitariatów
33.		3.	Leszno	Szkoła Podstawowa	ul. Szkolna 3 64-130 Rydzyna	323	Organ prowadzący szkołę- Urząd Miasta i Gminy Rydzyna przewiduje nową lokalizację szkoły podstawowej w budynku zajmowanym aktualnie przez gimnazjum- zmiany lokalizacji szkoły podstawowej wymaga przeniesienia gimnazjum do nowego budynku, którego budowę przewiduje się w planach inwestycyjnych miasta Rydzyny. Aktualnie inwestycja budowy nowego budynku dla gimnazjum jest na etapie przygotowania dokumentacji projektowej. Problem sanitariatów zewnętrznych dotyczy 180 uczniów oddziałów IV-VI. 143 uczniów oddziałów I-III ma zajęcia w budynku posiadającym sanitariaty wewnątrz. Wszystkie sanitariaty spełniają wymagania higieniczno - sanitarne. Budynki szkoły podstawowej są budynkami oddanymi do użytku w latach 1830-1900 i z uwagi na zabytkowy charakter przebudowa i modernizacja ich w celu likwidacji sanitariatów zewnętrznych jest ograniczona. Rozwiązaniem problemu sanitariatów zewnętrznych jest przeniesienie szkoły do innego budynku.
34.		4.		Zespół Szkoła Podstawowa i Przedszkole	64-113 Osieczna, Świerczyna 43	81	Problem sanitariatów zewnętrznych dotyczy uczniów Szkoły Podstawowej. Organ prowadzący szkołę - Urząd Miasta i Gminy Osieczna przewiduje budowę sali gimnastycznej z zapleczem sanitarnym połączonej funkcjonalnie z budynkiem szkoły. Inwestycja jest w trakcie budowy, planowany termin jej zakończenia - październik 2010r. Po tym terminie sanitariaty zewnętrzne zostaną wyłączone z eksploatacji. Termin likwidacji Październik 2010 r.
35.		5.		Zespół Szkół Szkoła Podstawowa i Gimnazjum	ul. Szkolna 13 64-115 Święciechowa, Lasocice	136	Organ prowadzący placówkę zna aktualną sytuację i nie widzi możliwości jej poprawy. Placówka funkcjonuje w dwóch budynkach. Brak instalacji kanalizacyjnej w budynku nr 1 oraz możliwości jej doprowadzenia.

36.		6.		Oddział Przedszkolny Przedszkola	ul. Szkolna 13 64-115 Święciechowa, Lasocice	12	Organ prowadzący placówkę zna aktualną sytuację i nie widzi możliwości jej poprawy. Oddział przedszkolny zlokalizowany jest w budynku nr 1 Zespołu Szkół, w którym brak instalacji kanalizacyjnej oraz możliwości jej doprowadzenia. Sanitariaty zlokalizowane są w budynku nr 2
37.		7.		Zespół Szkół Ochrony Środowiska w Lesznie	Pl. Metziga 23 64-100 Leszno	750	Organ prowadzący placówkę zna aktualną sytuację i nie widzi możliwości jej poprawy. Budynek, w którym mieści się szkoła oddano do użytku w 1855 roku. Z uwagi na zabytkowy charakter budynku przebudowa i modernizacja jest ograniczona ze względu na przepisy budowlano - konserwatorskie.
38.		8.	Poznań	Szkoła Podstawowa	ul. Szkolna 16 62- 071 Konarzewo	104	W nowszym budynku, zostały wybudowane sanitariaty dla uczniów. W budynku starszym brak możliwości ze względów technicznych.
39.		9.		Liceum Ogólnokształcące	ul. Poznańska 61-035 Kórnik	198	Brak możliwości wprowadzenia zmian ze względu na zabytkowy charakter sanitariatów.
40.		10.	Rawicz	Gimnazjum Jutrosinie	w ul. Szkolna 9 63-930 Jutrosin	150	Sanitariaty są w dobrym stanie sanitarno-technicznym mieszczą się w budynku murowanym, są skanalizowane i ogrzewane. Są to jedyne sanitariaty w szkole. Dyrektor przedstawił projekt rozbudowy szkoły, w której mają się znajdować sanitariaty dla uczniów. Termin likwidacji marzec 2010
41.		11.	Śrem	Zespół Rolniczych	Szkół Grzybno 48 63-112 Brodnica	350	Przewidziana przebudowa i rozbudowa Zespołu Szkół Rolniczych w Grzybnie, a w szczególności pomieszczeń sanitarnych dla młodzieży i pracowników szkoły. Prace remontowe rozpoczną się w styczniu 2010r. Termin likwidacji 2012r.
42.		12.	Wągrowiec	Gimnazjum Nr 1	ul. Kolejowa 14 62-100 Wągrowiec	357	Są to ustępy skanalizowane po kapitalnym remoncie i modernizacji, w bardzo dobrym stanie sanitarno-technicznym. Wg oświadczenia dyrektora sanitariaty zostały zmodernizowane ze względu na brak możliwości wybudowania sanitariatów wewnątrz budynku szkoły. Szkoła planowała w przyszłości połączyć sanitariaty z budynkiem szkoły jednak ze względu na wysokie koszty przedsięwzięcia projekt nie powstał.
43.		13.	Złotów	Gimnazjum w Okonku	ul. Niepodległości 23 i 24 64-965 Okonek	248	W grudniu 2009r. rozpoczęto adaptację sali lekcyjnej na sanitariaty. Zakończenie inwestycji przewidziano na koniec stycznia 2010r. Termin ulegnie jednak przesunięciu ze względu na panujące warunki atmosferyczne.

44.	zachodnio - pomorskie	1.	PSSE Sławno	Szkoła Podstawowa	Bobrowice 22; 76- 100 Sławno	68	Ustępy zewnętrzne zlokalizowane są w budynku murowanym ogrzewanym, w którym znajdują się oddzielne po 3 sanitariaty dla dziewcząt i dla chłopców wraz z umywalkami (ogółem 6 kabin WC i 2 umywalki z ciepłą bieżącą wodą). Ściany i podłogi pokryte są glazurą. Wyposażenie łazienkowe znajduje się w dobrym stanie sanitarnym i technicznym
45.		2.		Szkoła Podstawowa	Sławsko; 76-100 Sławno	74	Ustępy zewnętrzne zlokalizowane są w budynku murowanym ogrzewanym, w którym znajdują się oddzielne po 4 sanitariaty dla dziewcząt i dla chłopców wraz z umywalkami (ogółem 8 kabin WC i 2 umywalki z ciepłą bieżącą wodą). Ściany i podłogi pokryte są glazurą. Wyposażenie łazienkowe znajduje się w dobrym stanie sanitarnym i technicznym
45	POLSKA	45				7157	Planowana likwidacja ustępów zewnętrznych: w 2010 roku - w 9 placówkach w 2011 roku - w 4 placówkach w 2012 roku - w 1 placówce w 2013 roku - w 3 placówkach w 2015 roku - w 1 placówce Planowane remonty i modernizacje: Po 1 placówce w 2010, 2011 i 2012 roku